

[Justitsministeren.]

tingsmand Augo Lynges spørgsmål om forsvarelsen af vintersejlad med passagerer til Grønland, idet han som støtte for forsvarelsen af vintersejlad påberåbte sig en erklæring af 11. marts 1957 fra skibsførerne, uden at folketinget fik oplysning om, at de samme skibsførere havde afgivet en erklæring af 8. marts 1957. Heri tilrådede skibsførerne bl. a. — jeg beder om tilladelse til de citater, der er nødvendige for min fremstilling —:

„at indskrænke vintersejlad til det mindst mulige særlig med henblik på passagerbefordring“.

I erklæringen hed det videre:

„En absolut forudsætning for vintersejladsens gennemførelse er, at den kongelige grønlandske handel fortsat følger den påbegyndte linje med fornyelse af skibe til Atlantfarten, senest det projekterede ishavsskib, og at der under ingen omstændigheder må slækkes på disse krav.“

Yderligere bebrejder man Kjærbøl, at han ligeledes i marts 1957 skal have truet den daværende redaktør af Grønlandsposten, Palle Brandt, med afskedigelse, såfremt han fortsatte med at fremkomme med kritiske artikler om forsvarelsen af vintersejlad på Grønland.

Det er vist formålstjenligt at redegøre for, hvad der er sket i denne sag siden Grønlandsskibet „Hans Hedtoft“s tragiske forlis den 30. januar 1959.

Allerede i den redegørelse, som ministeren for Grønland den 11. februar 1959 gav det høje ting om forliset, oplyste ministeren, at der forud for Kjærbøls besvarelse af afdøde folketingsmand Lynges spørgsmål om vintersejlad havde foreligget to erklæringer fra Handelens skibsførere.

Efter at direktøren for Handelen, Hans C. Christiansen, over for pressen havde udtalt, at Kjærbøl havde været bekendt med den første kaptajnserklæring, forinden han besvarede Lynges spørgsmål den 13. marts 1957, udsendte Kjærbøl den 15. februar 1959 en erklæring, hvori han udtalte, at han kun havde kendt kaptajnserklæringen af 11. marts 1957, og at direktør Christiansen ikke havde gjort ham bekendt med den første erklæring. Direktør Christiansen meddelte umiddelbart derefter, at han ikke kunne

godkende rigtigheden af Kjærbøls erklæring, og anmodede regeringen om at lade foretage en undersøgelse af samtlige forhold i forbindelse med kaptajnserklæringerne.

Den 17. februar 1959 anmodede justitsministeriet højesterets præsident om at nedsætte et udvalg bestående af tre dommere med den opgave

„at redegøre for samtlige forhold vedrørende Grønlandsskibet „Hans Hedtoft“, herunder de nærmere omstændigheder vedrørende fremskaffelsen af erklæringer, oplysninger m. v. til brug ved den af ministeren for Grønland i folketinget den 13. marts 1957 givne besvarelse af spørgsmålet om forsvarelsen af vintersejlad på Grønland.“

Højesterets præsident anmodede højesteretsdommer Jens Herfelt, højesteretsdommer Aage Lorenzen og landsdommer Erik Vetli om med højesteretsdommer Herfelt som formand at sammentræde i udvalget.

Undersøgelsesudvalget har i den forløbne tid foretaget omfattende afhøringer og har i juli måned 1959 på grundlag af afhøringerne og det tilvejebragte materiale afgivet en beretning. Dommerne har i denne beretning gjort nøje rede for omstændighederne omkring forliset og for begivenhedsforløbet i 1957 fra indhentelsen af skibsførernes erklæringer til Kjærbøls tale i folketinget.

Udvalget udtaler i sin beretning side 25:

„Det er efter det foreliggende bevismateriale udvalgets opfattelse, at der ikke ved undersøgelsen er tilvejebragt bevis for, at direktør Christiansen har givet minister Kjærbøl underretning om erklæringen af 8. marts 1957, men heller ikke for, at han ikke har givet sådan underretning.“

Endvidere udtaler udvalget side 26-27:

„Udvalget må mene, at der, da direktør Christiansen og vicedirektør Magnus Jensen afleverede erklæringen af 11. marts til minister Kjærbøl, havde været grund for dem til kraftigere end sket at fremhæve betænkelighederne ved uden forbehold at lægge erklæringen til grund for besvarelsen i folketinget. Dette gælder, selv om de var af den opfattelse, at ministeren kendte erklæringen af 8. marts og selv om ministeren har været stærkt optaget og ikke indstillet på en længere drøftelse. I det udkast til ministerens